

Przyznanie wspólnikowi majątku rozwiązywanej spółki

Jeżeli w spółce składającej się z dwóch wspólników po stronie jednego z nich zaistnieje powód rozwiązania spółki, sąd może przyznać drugiemu wspólnikowi prawo do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się z występującym wspólnikiem. Dotyczy to zasadniczo wszystkich powodów prowadzących do rozwiązania spółki, jedynie z wyłączeniem tych, gdy dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa na dotychczasowych zasadach gospodarczych jest wykluczone.

Tak orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 15 stycznia 2016 r., V ACa 414/15.

Jeden ze wspólników dwuosobowej spółki jawnej wypowiedział umowę spółki z skutkiem na 31 grudnia 2014 roku. Strony nie porozumiały się co do sposobu zakończenia działalności spółki.

Drugi wspólnik (powód w sprawie) wyraził wolę kontynuowania działalności wchodzącej w profil zadaniowy spółki. W związku z tym, zgodnie z art. 66 Kodeksu spółek handlowych, wniósł on do sądu okręgowego pozew o przyznanie mu prawa do przejęcia majątku przedsiębiorstwa spółki jawnej z obowiązkiem rozliczenia się z drugim wspólnikiem, który wypowiedział umowę spółki (pozwany).

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa podnosząc m. in., że od kilku lat powód samodzielnie podejmował decyzje dotyczące sposobu funkcjonowania spółki. Pozwany zarzucił także, iż przyczyny zaprzestania działalności przez spółkę leżą po stronie powoda, a zatem brak jest podstaw przyznania powodowi prawa do przejęcia majątku spółki na podstawie art. 66 k.s.h. Sąd okręgowy w przedmiotowej sprawie ustalił, że w spółce istniał konflikt pomiędzy wspólnikami dotyczący sposobu prowadzenia spółki, w wyniku którego pozwany wypowiedział umowę spółki.

Pozwany chciał prowadzić swoją własną odrębną firmę. Dążył on w związku z tym do podziału spółki w naturze, bez przejęcia pracowników. Powód natomiast chciał zachować istniejący stan rzeczy i dalej prowadzić przedsiębiorstwo spółki. Na gruncie takiego stanu faktycznego sąd okręgowy wydał wyrok, na mocy którego powodowi przyznane zostało prawo do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się z pozwanym jako występującym wspólnikiem. Pozwany wniósł apelację, zarzucając m.in. naruszenie art. 66 k.s.h. poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyznaniu powodowi prawa do przejęcia majątku spółki, pomimo ustalenia przez sąd okręgowy, iż powód działał na szkodę spółki, oraz pomimo nieistnienia żadnego powodu rozwiązania spółki po stronie pozwanego. Sąd apelacyjny apelację oddalił.

Komentarz eksperta

Marta Wiśniewska [radca prawny Warszawa Rödl & Partner](#)

Zgodnie z art. 66 k.s.h., jeżeli w spółce składającej się z dwóch wspólników po stronie jednego z nich zaistnieje powód rozwiązania spółki, sąd może przyznać drugiemu wspólnikowi prawo do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się z występującym wspólnikiem, zgodnie z zasadami określonymi w art. 65 k.s.h. W doktrynie pojawiły się rozbieżności odnośnie zakresu stosowania tego przepisu, w szczególności dotyczące interpretacji sformułowania „powód rozwiązania spółki”. Część autorów wskazuje, że sformułowanie to należy odczytywać jako „ważny powód” w rozumieniu art. 63 k.s.h., zgodnie z którym to przepisem, sąd, z ważnych powodów zachodzących po stronie jednego ze wspólników, może orzec o jego wyłączeniu ze spółki. Autorzy ci wskazują, że tylko w takiej sytuacji – tj. sądowego wyłączenia wspólnika ze spółki – zastosowanie znaleźć może art. 66 k.s.h., tzn. tylko wówczas mogłoby dojść do przyznania majątku spółki drugiemu wspólnikowi. Zgodnie zaś z drugim, dominującym zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie, poglądem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 stycznia 2013 r., V ACa 730/12), art. 66 k.s.h. należy interpretować szerzej, a jako „powód rozwiązania spółki” rozumieć wszystkie powody prowadzące do rozwiązania spółki wskazane w art. 58 k.s.h., oczywiście poza tymi, gdy dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa na dotychczasowych zasadach gospodarczych jest wykluczone (np. na skutek upadłości spółki lub jednomyślnej uchwały wspólników o rozwiązaniu spółki). Sądy I i II instancji w omawianej sprawie słusznie przychyliły się do drugiego stanowiska, opowiadającego się za szeroką interpretacją art. 66 k.s.h.

Wyrok dotyczył wypowiedzenia umowy spółki jako jednej z przyczyn prowadzących do rozwiązania spółki (art. 58 pkt 5 k.s.h.). Sądy trafnie wskazały, że w takim przypadku nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, by konieczne było badanie, czy zaistnienie powodów do rozwiązania spółki po stronie jednego z dwóch wspólników ma przymiot ważnych powodów, tak jak w przypadku żądania rozwiązania spółki przez sąd (art. 63 k.s.h.). Samo już wypowiedzenie umowy spółki oznacza, że przyczyna rozwiązania spółki zaistniała po stronie wspólnika wypowiedzającego umowę. Skoro bowiem jeden z wspólników spółki dwuosobowej decyduje się na wypowiedzenie umowy spółki, to daje w ten sposób wyraz temu, że nie zamierza on dalej kontynuować dotychczasowej działalności, a jego wola nakierowana jest na likwidację spółki. Takiej sytuacji, prowadzącej w praktyce do wyeliminowania przedsiębiorstwa ze sfery działalności gospodarczej z wszelkimi tego skutkami, choćby wynikającymi z konieczności rozwiązania umów o pracę z pracownikami, zapobiega właśnie art. 66 k.s.h, przyznający drugiemu wspólnikowi prawo do przyjęcia majątku spółki. Pozwala to na kontynuację dotychczasowej działalności spółki, jedynie przy zmianie formy prawnej tej działalności. Taki stan rzeczy jest niewątpliwie pożądanym z punktu widzenia obrotu gospodarczego, jak również pozostaje w interesie społecznym. Zaznaczyć także należy, iż w przypadku przyznania majątku spółki jednemu ze wspólników interes drugiego, występującego ze spółki wspólnika jest chroniony, gdyż przysługuje mu uprawnienie do otrzymania wypłaty jego udziału kapitałowego w pieniądzu.

Rozstrzygnięcie należy ocenić pozytywnie. Wykładnia celowościowa art. 66 k.s.h. nie pozostawia wątpliwości, iż celem tego przepisu jest zapewnienie - poprzez utrzymanie materialnej i osobowej struktury organizacyjnej spółki - możliwości kontynuacji przedsiębiorstwa rozwiązywanej spółki. Taka możliwość dalszego samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa spółki przez ostatniego wspólnika, bez konieczności przeprowadzania likwidacji, powinna być zapewniona we wszystkich możliwych przypadkach, także w przypadku wypowiedzenia umowy spółki.

Źródło: <http://archiwum.rp.pl/artukul/1311493-Przyznanie-wspolnikowi-majatku-rozwiazywanej-spolki.html#.V3ym9EaLTd>